

Ława od zaplecza - podwórka i zakamarki. Lipowy Dwór, część 2 [HISTORIA, ZDJĘCIA, VIDEO]

data aktualizacji: 2025.02.16

Dzisiaj to osiedle domów jednorodzinnych, zdaniem niektórych - wręcz elitarne. Ale niegdyś Lipowy Dwór był ... wsią, a dokładnie dużym gospodarstwem/majątkiem należącym pod koniec do rodziny Schmidtów. Udało się nam porozmawiać z panem Władysławem Gralem, który w tej części miasta mieszka od 20 września 1946 roku! Po raz pierwszy w naszym cyklu „Ława od zaplecza - podwórka i zakamarki” na zdjęciu głównym publikujemy człowieka, a nie budynek lub podwórko.

Od listopada 2023 publikujemy kolejne artykuły z cyklu „**Ława od zaplecza - podwórka i zakamarki**” wraz z fotorelacjami. Zwiedziliśmy z aparatem w ręku już sporą część miasta - pod artykułem znajdują się linki do wszystkich poprzednich odcinków.

Ostatnio zwiedzaliśmy ulice **Lipowego Dworu**. Mieliśmy pokazać go w jednym odcinku. Nie udało się, za dużo ulic, ciekawych miejsc itd. Dlatego tę część miasta podzieliśmy na dwa odcinki. Pierwszy, [o Lipowym do jeziora przytulonym i olimpijce z Paryża TUTAJ](#).

A teraz postaramy się przybliżyć **historię osiedla**, które nie tak dawno było odrębną wsią.

Pałac, gospodarstwo, czasy powojenne. I kto wymyślił nazwę Lipowy Dwór?

Wille i domy jednorodzinne? Nie tylko. To także jest Lipowy Dwór (fot. Mateusz Partyga)

Lipowy Dwór – najbardziej na północ wysunięty fragment miasta nad Jeziorakiem. I to taki całkiem spory fragment. A gdzie właściwie **zaczyna się Lipowy Dwór**? - zastanawialiśmy się już przy okazji pierwszego odcinka dotyczącego tej części miasta. Według podziału administracyjnego, to cała część miasta **na północ od ulicy Kajki**, po zachodniej stronie **ul. Dąbrowskiego** (poza dwoma marketami w tej lokalizacji), a następnie **Zalewskiej**.

Jest też teza, i to zasłyszana od mieszkańców samego północnego krańca Iławy, że tak naprawdę Lipowy zaczyna się de facto **na wysokości parafii rzymskokatolickiej św. Andrzeja Boboli** i idzie „wyżej”, czyli są to wszystkie ulice na północ od **ul. mjr. Sucharskiego**. Słowem – Lipowy Dwór to osiedle znajdujące się bezpośrednio przy **ulicy ... Lipowy Dwór**. My też przyjęliśmy taki podział wewnętrzny tej części miasta.

To właśnie tu istniał niegdyś pałac należący, jak wspomina **Władysław Gral**, do rodziny o nazwisku **Schmidt**.

Kolejny skrawek historii Lipowego odkrywa nam **Wiesław Skrobot**.

- Przed II wojną światową miejsce, w którym obecnie

znajduje się Lipowy Dwór, nosiło nazwę Schoenhof i było jednym z folwarków miejskich, a w okresie prywatnego starostwa Finckensteinów - małym mająteczkiem nastawionym na produkcję rolną

- tłumaczy regionalista, historyk i ekspert od przestrzeni miejskiej, także w ujęciu historycznym.

Fragment mapy Iławy i okolic wydanej w 1926 roku. W górnej części "Gut Schoenhof", czyli dzisiejszy Lipowy Dwór. Źródło mapy: igrek.amzp.pl / Cyfrowa Biblioteka Narodowa POLONA

Świadkiem zmian zachodzących na Lipowym w ostatnich **80. latach** jest Władysław Gral, który wraz z rodziną przyjechał tu chwilę po zakończeniu **II wojny światowej**.

- Moja rodzina pochodzi z okolicy Dębłina i Maciejowic [obecnie pogranicze woj. mazowieckiego i lubelskiego - przyp. red]. W Iławie zamieszkaliśmy 20 września 1946 roku. Ja urodziłem się sześć lat wcześniej, 10 maja 1940 roku

- zaczyna swą opowieść senior rodu.

Władysław Gral (fot. Mateusz Partyga)

Mimo wieku, pan Władysław ma doskonałą pamięć i w szczegółach opowiada o historii Lipowego. Z drugiej strony, wielokrotnie przekonujemy się na co dzień, że osoby urodzone przed II wojną św. lub w jej trakcie, umysły mają wciąż bystre, a pamięć godną pozazdroszczenia.

- Zamieszkaliśmy w pałacu, czyli budynku wciąż istniejącym, przy ulicy Lipowy Dwór. Łącznie po wojnie mieszkało tu 14 gospodarzy, w tym 5 w pałacu, a reszta w okolicznych budynkach, tzw. czworakach. Na tych pięć rolników z pałacu, w tym też i na naszą rodzinę, przypadły 4 hektary i 10 arów ziemi uprawnej. Pola ciągnęły się do samego jeziora, a areał tych ponad 4 hektarów podzielono pomiędzy gospodarzy z pałacu

- wspomina pan Władysław.

A skąd w ogóle **wzięła się nazwa Lipowy Dwór?**

- Nadał ją ówczesny, powojenny sołtys znajdującego się nieopodal Szalkowa. Nazywał się Maciejewski, jak dobrze pamiętam, na imię miał Jan. Z uwagi na całe mnóstwo lip, które rosły i rosną wciąż w tej okolicy, także przy głównej ulicy, teren ten nazwano Lipowym Dworem. Wówczas nie było to oddzielne gospodarstwo, majątek, tylko już część Iławy. Podlegaliśmy pod urząd w Iławie, a ja chodziłem do „Czerwonej szkoły”, czyli dzisiejszej SP1 przy ul. Kościuszki

- dodaje Władysław Gral.

Wracając na gospodarkę...

- Po wojnie pozostało tu sporo budynków należących do rodziny Schmidtów, wiedzieliśmy, że wcześniej ten teren nazywał się Schoenhof. Oprócz pałacu i otaczających nas pól były także wielkie obory itd. Dzisiaj już prawie nie ma tej zabudowy. Pamiętam, jak w 1984 roku, gdy akurat byliśmy w mieście, przyszła straszna burza, a wichura zerwała dach z naszej obory. Postanowiliśmy przeprowadzić się na drugą stronę ulicy, gdzie mieszkamy do dziś

- opowiada emerytowany rolnik, na podwórku którego wciąż stoją (używane) maszyny rolnicze.

Rolniczy charakter Lipowego wciąż jest widoczny (fot. Mateusz Partyga)

Jedną z rodzin, która pochodzi z Lipowego Dworu, są także **Mrozowie**. Przedstawiciele tej rodziny również wciąż mieszkają w tej części Iławy.

- Nasz nowy dom zbudowaliśmy w 1985 roku, ale już wcześniej, bo w latach 70-tych zaczęto tu budować domy jednorodzinne

- zauważa pan Władysław.

Pola, obory, inna zabudowa gospodarcza – to wszystko już prawie zniknęło, zostało tylko kilka budynków i "pasków" ziemi. Wybudowano domy, ulice. Ale pałac świadczący o tym, co tu kiedyś się znajdowało, wciąż stoi i widać go do strony ulicy. Poniżej zdjęcia i nagranie przedstawiające właśnie ten budynek.

Wkrótce kolejny odcinek „Iławy od zaplecza”. Gdzie tym razem zawitamy? **Nie mamy zielonego pojęcia.**

zico

kontakt@infoilawa.pl

POPRIEDNIE ODCINKI - CZYTAJCIE I OGLĄDAJCIE:

- » [Iława od zaplecza – podwórka i zakamarki. Ulica Kościuszki \[ZOBACZ ZDJĘCIA\]](#)
- » [Iława od zaplecza – podwórka i zakamarki. Ulica Grunwaldzka \[ZOBACZ ZDJĘCIA\]](#)
- » [Iława od zaplecza – podwórka i zakamarki. Ulica Królowej Jadwigi \[ZOBACZ ZDJĘCIA\]](#)
- » [Iława od zaplecza – podwórka i zakamarki. Ulica Niepodległości \[ZOBACZ ZDJĘCIA i WIDEO\]](#)
- » [Iława od zaplecza – podwórka i zakamarki. Stare Miasto \[ZOBACZ ZDJĘCIA\]](#)
- » [Iława od zaplecza – podwórka i zakamarki. Osiedle Jagiellońskie i okolica \[ZOBACZ ZDJĘCIA I WIDEO\]](#)
- » [Iława od zaplecza – podwórka i zakamarki. Życie nad Iławką, część 1 \[ZOBACZ ZDJĘCIA\]](#)
- » [Iława od zaplecza – podwórka i zakamarki. Życie nad Iławką, część 2 \[ZOBACZ ZDJĘCIA i WIDEO\]](#)
- » [Iława od zaplecza – podwórka i zakamarki. Gajerek, część 1 \[ZOBACZ ZDJĘCIA\]](#)
- » [Iława od zaplecza – podwórka i zakamarki. Gajerek, część 2 \[ZOBACZ ZDJĘCIA\]](#)
- » [Iława od zaplecza – podwórka i zakamarki. Gajerek, część 3 \[ZOBACZ ZDJĘCIA\]](#)
- » [Iława od zaplecza – podwórka i zakamarki. Ulica Jagiełły \[ZOBACZ ZDJĘCIA i WIDEO\]](#)
- » [Iława od zaplecza – podwórka i zakamarki. Ulica Sienkiewicza i Osiedle Mazurskie \[ZDJĘCIA\]](#)
- » [Iława od zaplecza – podwórka i zakamarki. Ulica Dąbrowskiego i okolice, część 1 \[ZDJĘCIA, WIDEO\]](#)
- » [Iława od zaplecza – podwórka i zakamarki. Ulica Dąbrowskiego i okolice, część 2 \[ZDJĘCIA\]](#)
- » [Iława od zaplecza – podwórka i zakamarki. Ulica Stacyjna i Biskupska \[ZDJĘCIA, WIDEO\]](#)
- » [Iława od zaplecza – podwórka i zakamarki. Lipowy Dwór, część 1 \[ZDJĘCIA, WIDEO\]](#)

Źródło:

<https://www.infoilawa.pl/aktualnosci/item/77300-ilawa-od-zaplecza-podwórka-i-zakamarki-lipowy-dwor-czesc-2-historia-zdjecia-wideo>